
perspectief; we komen daarop hierna nog terug. Gedrukte bronnen over de katholieke missie vloeien minder rijkelijk, maar er is een recent voorbeeld.⁷

De archieven van missie en zending zijn tot dusver vooral door missie- en zendingshistorici gebruikt. We kunnen vaststellen dat er een duidelijke scheiding loopt tussen de oudere literatuur en de moderne, meer academische monografieën. In de jaren tussen 1900 en 1960, op het hoogtij van zending en missionering, staat de geschiedschrijving vaak in functie van de eigen *public relations*. Zij kan daarom, vanuit de thematische invalshoek van het repertorium bezien, als een additionele bron worden beschouwd. Voor de meer recente literatuur geldt dat uiteraard niet, maar slechts kleine delen van het enorme aanbod aan bronnen zijn tot nu toe in het onderzoek gebruikt. Er is kennelijk teveel en het is niet gemakkelijk te vinden. De vraag is dus: hoe kan dit alles worden ontsloten en toegankelijk gemaakt voor een breed publiek van onderzoekers? Deze bronnen zijn immers niet alleen van belang voor nauw betrokken disciplines zoals missiologie en zendingswetenschap. Zij kunnen ook veel betekenen voor de koloniale of expansie-geschiedenis, de culturele antropologie, de niet-westerse sociologie, voor regionale en landen-studies, de geschiedenis van de ontwikkelingshulp en niet in de laatste plaats voor geïnteresseerde historici uit de betrokken buiten-europese gebieden. Doel van het ING-repertorium is daarom te bevorderen dat deze bronnen beter en overzichtelijker beschikbaar komen voor historisch-wetenschappelijk onderzoek binnen, maar vooral ook *buiten* Nederland. Om de opzet van de ontsluiting inzichtelijk te maken, besteden we eerst kort aandacht aan de geschiedenis en organisatie van zending en missie in de periode die het repertorium bestrijkt.

Een korte blik op de organisatie van zending en missie tussen 1800 en 1960

Protestantse Zending

De ‘moderne’ protestantse zending begon eind achttiende eeuw als genootschapszending met de oprichting van de *Zeister Broeder Sociëteit tot verbreiding van het Evangelie onder de Heidenen* in 1793 en het *Nederlandsch Zendeling-Genootschap* (NZG) in 1797. Vóór die tijd was de zendingsopdracht min of meer uitbesteed aan de staat c.q. de handelscompagniën VOC en WIC, en droeg ze vooral het karakter van de pastorale verzorging van landgenoten; ook was er sprake van bemoeienis met aangetroffen restanten van katholieke gemeenten, vruchten van oudere missioneringspogingen.

De oorzaken voor de opkomst van de plotselinge zendingsdrang in juist deze periode worden onder zendingshistorici vaak gezocht

⁷ Vgl. hierna noot 25.